ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015

Кафедра харчових технологій і готельно-ресторанного сервісу

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ФІЛОСОФІЇ, ЛОГІКИ ТА КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ»

Освітньо-професійна програма «Харчові технології»/ «Food Technology»

Освітній ступінь	*бакалавр / bachelor*
Галузь знань	*G Інженерія, виробництво та будівництво/ Engineering, manufacturing and construction*
Спеціальність	*G13 «Харчові технології»/ «Food Technology»*
Освітня програма	*«Харчові технології»/ «Food Technology»*
Вид дисципліни	*Обов'язкова*
Форма навчання	*Денна/заочна*
Навчальний рік	*2025/2026*
Семестр	*2*
Кількість кредитів / годин	*5 /150*
Мова викладання	*Українська*
Форма заключного контролю	*Екзамен*

Лектор курсу: ***(e-mail):***	***Ореховський Вадим Олегович**, д.і.н., професор кафедри харчових технологій і готельно-ресторанного сервісу* *vadimorehovskij733@gmail.com*
Вимоги лектора:	*Студент зобов'язаний відвідувати всі заняття за розкладом (в тому числі дистанційно, або у змішані формі), не запізнюватися. Працювати з навчальною та додатковою літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. Виконувати та подавати вчасно практичні завдання. При пропуску лекційних занять з поважної причини лектором проводиться усна співбесіда за темою.*
Відповідальність лектора:	*Головною метою лектора під час викладання дисципліни є створення комфортного та інтерактивного начально-комунікативного середовища. Протягом семестру заохочується тісне спілкування у формі діалогу, обміну думками та поглядами, конструктивна критика, емоційна співпраця та дискусій.* *Ми вчимося разом, тому зворотній зв'язок надзвичайно важливий – ваші зауваження та побажання будуть обов'язково враховані і є особливо цінними! Ви можете залишати свої відгуки , а також брати участь в опитуванні в кінці семестру. А також розраховувати на швидкий та якісний зворотній зв'язок від лектора, покликаний підтримати ваше зростання як фахівців впродовж вивчення дисципліни.*

Види занять:	*Лекції, практичні, самостійна робота.*
Методи навчання:	*Під час навчання можуть бути запропоновані практичні вправи ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести та інші інтерактивні методи навчання.*
Форми навчання:	*Очна серія лекцій, практичних занять (контактні години); дистанційна (онлайн-діяльність); змішана (контактні години + онлайн-діяльність) Студенти мають змогу отримувати індивідуальні консультації (графік консультацій за посиланням: **http://chtei-knteu.cv.ua/ua/ktorg/***.*
Матеріальне та технічне забезпечення дисципліни:	*Проведення занять очно передбачає: обладнані аудиторії (столи, стільці, мобільні пристрої, мультимедійні засоби, наявність та доступність мережі Інтернет).* *Проведення занять дистанційно, або у змішаній формі додатково передбачає: наявність ПК (ноутбуку) чи іншого мобільного пристрою, навушників, мікрофону, веб-камери; за потреби, встановлення спеціальних програм/застосунків (сервери веб-конференцій: Zoom, Skype, Big Blue Button, Viber; ресурс дистанційного навчання Moodle; програмне забезпечення Google G Suite for Education (Hangouts Meet, Google Classroom).*
Доступ до дисципліни:	*Реєстрація студента на сервері дистанційного навчання Moodle відкриває доступ до всіх навчально-методичних матеріалів дисципліни. Для реєстрації потрібно написати повідомлення на адресу dist@chtei-knteu.cv.ua, вказати П.І.Б., № групи та дісципліну, до якої потрібний доступ).* *Під час дистанційного навчання, або навчання у змішаній формі (лекції) заняття проводяться згідно розкладу за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/calendar_study20_20/ , або за попередньою домовленістю зі студентами на іншому сервері конференції.*

**Контактні години – передбачають безпосередню взаємодію учасників навчального процесу між собою в аудиторії; онлайн-діяльність – передбачає опосередковану взаємодію учасників навчального процесу між собою та з контентом в аудиторії чи за її межами засобами онлайн-технологій.*

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень професійної підготовки сучасного фахівця значною мірою залежить від рівня освоєння ним теоретичної бази, вміння застосувати теоретичні знання по відношенню до практичних ситуацій, ступеня загальної культури. Формування сучасного економічного мислення не може відбуватися само по собі. Цьому процесу має сприяти цикл загальноосвітніх дисциплін серед яких одне з чільних місць займає курс «Основи філософії, логіки та критичного мислення».

Дисципліна «Основи філософії, логіки та критичного мислення», як обов'язкова компонента освітньо-професійної програми «Харчові технології», спрямована на формування у студентів *інтегральної компетентності*, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми технічного і технологічного характеру, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у виробничих умовах підприємств харчової промисловості та ресторанного господарства та у процесі навчання, що

передбачає застосування теоретичних основ та методів харчових технологій, а також досягнення *загальних* (здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для забезпечення здорового способу життя.) та спеціальних (здатність формувати комунікаційну стратегію в галузі харчових технологій, вести професійну дискусію.) *компетентностей* випускника.

Що є предметом вивчення дисципліни та яка її мета?	*Предметом* вивчення дисципліни є загальні принципи буття, пізнання та відношень людини і світу *Метою* вивчення дисципліни «Основи філософії, логіки та критичного мислення» є формування у студентів цілісного уявлення про світ як ціле і людину як цілісність, про роль філософії у ствердженні сенсу людського буття; розуміння сучасного стану філософії та передбачення перспектив її розвитку; удосконалення знань і умінь мислити; формування навичок критичного мислення, вміння розрізняти істинне, правдоподібне і хибне знання.
Які цілі вивчення дисципліни?	*Завданням* вивчення дисципліни «Основи філософії, логіки та критичного мислення» є надання студентам ґрунтовних знань: з теорії та історії філософської думки; в області методології науково-філософського пізнання; осмислення історичного розвитку суспільства та визначення тенденцій його сучасного поступу; формувати навички аналітичного мислення, критичного підходу до сприйняття інформації, самостійності думки.
Які результати навчання за дисципліною?	Після проходження курсу ви будете знати: про специфіку філософського знання та його структуру; про спільні та відмінні риси філософії, релігії та міфології як типів світогляду; про спільні та відмінні риси філософії та науки; про функції філософії та логіки; про філософські традиції: раціоналізм та ірраціоналізм; про основні онтологічні парадигми; про основні гносеологічні парадигми, моделі пізнання та знання; про класичну, некласичну, постнекласичну моделі науки; про парадигми соціальної філософії; про різноманітні форми людського досвіду і пізнання, природу мислення, співвідношення істини і помилки, знання і віри, особливості функціонування знання у попередні історичні епохи і в сучасному суспільстві, про системи релігійних, моральних і інтелектуальних цінностей, їх значення в історії людства і в різних культурних традиціях. Вміти застосовувати категоріальний апарат в процесі прийняття рішень та визначенні оптимальних шляхів їх ефективної реалізації; формулювати на теоретичному рівні світоглядні проблеми та здійснювати пошук шляхів їх розв'язання; аргументувати свою світоглядну позицію; чітко висловлювати думки в процесі спілкування і вести коректно полеміку; аналізувати буттєві проблеми на теоретичному рівні.
Досягнення яких програмних результатів забезпечує навчальна дисципліна?	ПР26 Формувати і відстоювати власну світоглядну та громадську позицію, діяти соціально відповідально та свідомо ПР27 Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства, вести здоровий спосіб життя

ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ВИДИ ЗАНЯТЬ (*згідно розкладу*)	ФОРМИ НАВЧАННЯ*	
	Контактні години	*Онлайн діяльність*
	Методи навчання	
Лекції *(попередня підготовка, подача нової інформації, тренування).*	Попереднє опитування; ознайомлення або повторення термінології; очна лекція; презентація нового матеріалу; пошук відповідей на питання;обговорення кейсів, діалог з групою.	Ознайомлення або повторення термінології, необхідної для роботи з темою; демонстрація короткої промовідео/аудіо інфографіки; відеозапис, аудіо запис; тексти; відео конференція, робота в режимі відео конференції.
Практичні *(тренування, практична робота, оцінювання, рефлексія).*	Обговорення; дебати; питання-відповіді; групові виконання завдань; ділові ігри; усне опитування; виконання практичного завдання; діалог, короткі усні / письмові відповіді на питання; тестування.	Питання для самоперевірки; обговорення (чат, форум); виконання інтерактивних практичних вправ; пошук відповідей на питання; індивідуальні та групові завдання (звіт, презентація, проєкт, відеозапис тощо);
		перегляд фільмів, відеоматеріалів; автоматизоване тестування, усна відповідь (відеозапис) виконання практичного завдання письмова робота.
Самостійна робота *(оцінювання, рефлексія, зворотній зв'язок).*	Групові та індивідуальні консультації, коментарі, запитання та відповіді під час заняття від викладача; демонстрація мультимедійних презентацій; тестування.	Підготовка мультимедійних презентацій, відповіді на питання, що виносяться на самостійне опрацювання, автоматизовані тести для самоконтролю; чат, форум, опитування аудіо-, відео- або текстові повідомлення з коментарем завдання.
Підсумковий модульний контроль	Письмове завдання, письмові відповіді на питання; тестування.	Письмове завдання, письмові відповіді на питання з фото, або відео фіксацією; автоматизовані тести.
Підсумковий контроль – екзамен		

**Враховано рекомендації МОН щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanenavchannia-bookletspreads-2.pdf*

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за

підсумковий модульний контроль. Студент не допускається до екзамену, якщо семестрова кількість балів, включаючи бали за підсумковий модульний контроль менше за 60 балів. Екзамен проводиться згідно з розробленими та затвердженими білетами, або у формі підсумкового тестування. Оцінка за екзамен виставляється студенту за 100-бальною шкалою.

Вважається, що студент достатньою мірою засвоїв матеріал якщо середня кількість балів за семестровий контроль та екзамен не менше 60.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відміно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECES.

Шкала переведення балів, отриманих студентом

90-100	**Відмінно** /Excellent
75-89	**Добре** /Good
60-74	**Задовільно** /Sufficient
0-59	**Незадовільно** / Failed

Перескладання будь якого з видів оцінювання та контролю відбувається з дозволу викладача, який забезпечує дисципліну у порядку передбаченому «Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у ЧТЕІ ДТЕУ», з яким можна ознайомитись за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Студент повинен дотримуватися «Кодексу честі студента ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/) та «Кодексу академічної доброчесності ЧТЕІ ДТЕУ» (http://chtei-knteu.cv.ua/ru/index/): виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводитися до співробітників директорату ЧТЕІ ДТЕУ.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Губерський Л. Філософія : хрестоматія : від витоків до сьогодення. Київ : Знання, 2009. 622 с.
2. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 344 с.
3. Кислюк К. В. Філософія. Модульний курс : навчальний посібник. Харків : Торсінг плюс, 2009. 416 с.
4. Рижак Л. Філософія : підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013.649 с.

5. Тягло О.В. Критичне мислення. Харків: Вид. група «Основа», 2008. 192 с

Додатковий

6. Андрущенко В. П. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2011. 368 с.
7. Андрущенко В. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : підручник. Київ : Генеза, 2006. 656 с.
8. Арутюнов В. Філософія глобальних проблем сучасності : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2003. 90 с.
9. Бойченко І. Філософія історії : підручник. Київ : Прапор, 2006. 656 с.
10. Булатов М. О. Філософія : світ людини : курс лекцій : навч. посібн. Київ : Знання, 2004. 428 с.
11. Горський В. С. Історія української філософії: навчальний посібник. Київ : Наукова думка, 1997. 286 с.
12. Губерський Л. Філософія політики : Хрестоматія : в 4 т. Київ : Знання України, 2003.
13. Губерський Л. Філософія : навч. посіб. Київ : Вікар, 2011. 456 с.
14. Гусєв В. Вступ до метафізики : навч. посібник. Київ : Либідь, 2004. 488 с.
15. Добролюбська Ю. А. Філософія історії : типи та моделі : монографія. Одеса : Астропринт, 2010. 231 с.
16. Енциклопедія постмодернізму. Київ : Основи, 2003. 503 с.
17. Кавалерова Н. А. Філософсько-освітні горизонти Григорія Сковороди : монографія. О. : Астропринт, 2010. 151 с.
18. Капітон В. П. Філософія глобальних проблем сучасності : монографія Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. фін. акад., 2010. 373 с.
19. Касьян В. Філософія : відповіді на питання екзаменаційних білетів : навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 347 с.
20. Комаха Л.Г. Логічні засоби аргументації у філософському знанні: монографія. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 360 с.
21. Кремень В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: підручник. Книга, 2005. 528 с.
22. Кривуля О. М. Філософія: навч. посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 592 с.
23. Кроуфорд А.Технології розвитку критичного мислення. К.: Вид-во «Плеяди»,2006. 220 с.
24. Ореховський В.О. Відносини між західним і східним християнством в контексті історії Русі-України (XIII-поч. XIV ст.) // Питання історії України. Збірник наукових праць. Чернівці: Технодрук, 2008. Т.11. С. 9-13.
25. Ореховський В.О. Держава та Церква в європейському просторі (I – XVIII ст.). Монографія. Чернівці: Прут,2008. 224 с.
26. Ореховський В.О. Роз'єднання та об'єднання як елементи життя християнського світу // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць / Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, кафедра етнології, античної та середньовічної історії ЧНУ. Чернівці, 2002.Т.2.С.12-19.
27. Пометун О.І. Основи критичного мислення. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2010. 216 с.
28. Пунченко О. П. Філософія : навч. посіб. Одеса : Астропринт, 2006. 424 с.
29. Рассел Б. Історія західної філософії. Київ : Основи, 1995. 759 с.
30. Саух П. XX століття : підсумки. Київ : МП Леся, 2009. 284 с.

31. Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії : навч. посіб. Київ : Либідь, 1996. 176 с.
32. Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії : від Декарта до Вітгенштайна : наук. видання. Київ: Основи, 1998. 331с.
33. Філософія : ідеї, ідеології, персоналії : ілюстрований енциклопедичний довідник. Київ : Ракша М. О., 2009. 296 с.
34. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія. Київ : Абрис, 2002. 742 с.
35. Фрейде П. Формування критичної свідомості. К.: ЮНІВЕРС, 2003. 170 с.
36. Хамітов Н. Історія філософії. Проблема людини та її меж : навч. посіб. Київ : КНТ: Центр навч. літ-ри, 2006. 296 с.
37. Черній А. М. Філософія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 392 с.
38. Шкепу М. О. Філософія : навч. посіб. К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 347 с.
39. Ярошовець В. Історія філософії : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 648 с.

Інтернет-ресурси

40. Бібліотека світової літератури. Оригінали та переклади. URL : http://www.ae-lib.org.ua/
41. Бібліотека філософської літератури кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка. URL : http://dumka.ho.ua/books_kf.htm.
42. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL : http://www.philsci.univ.kiev.ua/ UKR/index.html
43. Електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.). URL : http://www.psylib.kiev.ua/
44. Студентська бібліотека «Читалка». URL : http://chitalka.net.ua/zmist/filosofija.html

З ОП «Харчові технології» ОС бакалавр, детальніше можна ознайомитись за посиланням: http://chtei-knteu.cv.ua/ua/ktorg/

СИЛАБУС ЗА ЗМІСТОМ ПОВНІСТЮ ВІДПОВІДАЄ РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин (денна/заочна)				Оцінювання, бали (мін.-макс.)	Форми контролю
	Усього годин	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів		
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет та завдання курсу Світогляд, його структура та проблематика. Історичні типи світогляду. Місце філософських знань у структурі світогляду. Світогляд і філософська думка. Філософія: предмет, соціальні умови формування та духовні джерела. Функції філософії: світоглядна, методологічна, критична, комунікативна, прогностична. Розділи філософії. Класифікація філософських дисциплін. Методи філософії. Співвідношення філософії з іншими формами суспільної свідомості. Історія філософії та філософія історії. Західна та східна парадигми філософії.	9/12	2/2	2/-	5/10	6 -10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Тема 2. Антична філософія. Філософія середньовіччя та відродження Виникнення зародків філософії на Давньому Сході. Основні школи давньоіндійської філософії. Буддизм як своєрідна релігійно-філософська школа. Філософські школи в Стародавньому Китаї. Філософія Стародавньої Греції. Космоцентризм античної філософії. Проблема співвідношення людини і суспільства. Філософія середньовіччя, її релігійно-містична орієнтація. Теоцентризм як духовна парадигма середньовічного світогляду. Антропоцентризм філософії Відродження. Філософія епохи Відродження, її гуманістичний характер. Науково-філософські змісти пантеїзму М. Кузанського та Дж. Бруно. Філософський зміст відкриттів Г. Галілея та М. Коперника. Виникнення феномену утопії. Томас Мор і Томазо Кампанелла. Вчення про самодостатність політики і її незалежність від звичаєвої моралі у Нікколо Макіавеллі.	10/12	2/-	2/2	6/10	6-10	

Тема 3. Західноєвропейська філософія нового часу Наукова революція XVI-XVIII ст. та її вплив на розвиток філософії. Основні напрями філософії Нового часу. Раціоналізм та емпіризм – філософські течії, орієнтовані на теорію пізнання. Велике відродження наук за Ф. Беконом. Філософія Дж. Локка. Політичне вчення Дж. Локка. Ідея розподілу влад. Філософія Дж. Берклі. Філософія Д. Юма. Філософія Р. Декарта. Відкриття експериментального методу. Р. Декарт про правила для керування розумом. Філософія Б. Спінози. Філософія Г. Лейбніца. Основні ідеї і представники філософії Просвітництва. Проблема людини у французькій філософії. Просвітництво – оптимістична філософія прогресу.	10/12	2/-	2/2	6/10	6-10	
Тема 4. Німецька класична філософія Класична німецька філософія. Діяльна людина і діяльний дух у німецькій філософії XVIII-XIX ст. Гносеологія І. Канта як спроба синтезу емпіризму і раціоналізму. Філософія Й.-Г. Фіхте. Науковчення Фіхте як основа будь-якої науки. Філософія Г. В. Ф. Гегеля. Панлогізм ідеалістичної філософії Г. Гегеля. Філософія Л. Фейербаха. Філософський персоналізм. Антропологічний матеріалізм та гуманізм Л. Фейєрбаха. Філософія марксизму.	10/10	2/-	2/-	6/10	6-10	
Тема 5. Сучасна світова філософія Характерні риси суспільно-політичного життя, науково-технічного прогресу, духовної культури. Становлення релятивістської наукової картини світу. Загальна характеристика позитивізму (О. Конт, Г. Спенсер, Дж. Мілль). Філософія О. Конта. Орієнтація на методологію природничих наук. Вчення про досвід у позитивізмі. Махізм і емпіріокритицизм (друга хвиля позитивізму). Е. Мах та Р. Авенаріус. Прагматизм (Ч. Пірс, В. Джемс та Дж. Дьюї). Ірраціоналізм у сучасній філософії. Філософія ірраціоналізму як опозиція раціоналізму. Волюнтаризм. Вчення А. Шопенгауера про Світову Волю. Світ як воля й уявлення. Песимістична філософія А. Шопенгауера. Філософія надлюдини Ф. Ніцше. Психоаналіз та неофрейдизм. Феноменологія (Е. Гуссерль). Е. Гуссерль як засновник феноменології. Поняття феномену. Екзистенційна філософія та її різновиди. Проблема людини у філософії	10/10	2/-	2/-	6/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

екзистенціалізму (М. Хайдеггер, К. Ясперс, Ж.-П. Сартр, А. Камю, П. Марсель). Філософія структуралізму. К. Леві-Строс – один із засновників структуралізму. Постструктуралізм (Ж. Деріда, Ж. Бодріяр). /Філософія модерну і постмодерну.						
Тема 6. Філософська думка в Україні Дохристиянські витоки української філософії. Етнокультура, архетипи, стереотипи. Зародження філософії в Київській Русі. Культурно-філософське значення прийняття християнства на Русі. Філософа (IX ст.) та її історичне значення. Патріотична література та стиль філософських роздумів. Філософія українського Відродження та бароко. Становлення української філософії. Українська філософія: філософія релігії (яка межувала з теологією), філософія політики й академічна філософія (наближена до науки). Філософія Г. С. Сковороди. Філософія Просвітництва й романтизму в Україні. Філософська думка української національної ідеї. Філософія кінця XIX – початку XX століття. Проблеми розвитку філософії у радянський період: втрати і досягнення. Сучасна українська філософія. Українська філософія як оригінальна система. Українська філософія XXI ст. на Україні та в діаспорі.	10/10	2/-	2/-	6/10	6-10	
Тема 7. Філософське вчення про буття (онтологія) Філософський зміст проблеми буття. Онтологія – вчення про межові засади буття. як учення про буття. Категорії буття, небуття, інобуття. Проблема субстанції у класичній онтологічній думці. Буття і суще. Концепції буття. Світ як єдність об'єктивної дійсності і дійсності людських сутнісних сил. Підстави існування світу. Сфери буття світу. Моделі єдності світу. Структурні рівні буття. Категорії як структури буття. Основні категорії онтології. Категорія буття: вихідне філософське питання, його світоглядне та методологічне значення. Зміст проблем буття. Субстанція. Категорія матерії та її фундаментальне значення в філософії та науковому пізнанні. Єдність матерії і руху. Рух як суттєвий спосіб існування матерії. Простір і час як основні форми буття матерії. Розвиток природничо-наукових уявлень про простір і час. Теорія відносності про єдність матерії, руху, простору, часу. Біологічний	9/10	2/-	2/-	5/10	6-10	

простір і час. Поняття спокою, розвитку, причинності. Діалектика парних категорій та їх методологічна функція.						
Тема 8. Свідомість. Діалектика Поняття та проблема свідомості в історії філософії. Категорія «свідомість», її науковий, філософський зміст, значення для аналізу всіх проявів духовно-практичної діяльності людини. Структура свідомості. Становлення особистості. Основні чинники формування свідомості та самосвідомості людини. Мовно-символічна система як засіб вираження свідомості. Діалектика як філософська теорія загальності розвитку та універсальний метод теоретичного освоєння дійсності. Історичні форми діалектики: стихійна, матеріалістична, ідеалістична. Система та структура діалектики. Закони та категорії діалектики, їх зв'язок та особливості. Закон взаємопереходу кількісних та якісних змін – розкриття основних форм розвитку шляхом розв'язання діалектичної суперечності. Закон єдності і боротьби протилежностей. Закон заперечення заперечення – розкриття об'єктивної спрямованості розвитку явищ та процесів світу.	9/10	2/2	2/-	5/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Тема 9. Гносеологія та аксіологія. Логіка та методологія наукового пізнання Теорія пізнання як філософське вчення про спосіб, методи й можливості пізнання. Предмет і основні проблеми теорії пізнання. Основні гносеологічні категорії. Сутність та структура пізнавального процесу. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання. Практика як специфічно людський спосіб освоєння. Логіка та методологія наукового пізнання. Специфіка і компоненти наукового пізнання. Рівні наукового пізнання. Форми наукового пізнання. Основні види наукових досліджень. Методи наукового пізнання. Методологія наукового пізнання. Проблема істини в гносеології. Істина і помилковість. Проблема універсальних критеріїв істини. Поняття цінностей та їх структура. Визначення та концепції цінностей. Людське життя як найвища цінність. Цінність і життєвий сенс. Компоненти ціннісного вибору.	13/12	4/2	4/-	5/10	6-10	

Тема 10-11. Філософія людини, культури те релігії Релігійно-міфологічна та натуралістична антропософія. Філософські проблеми антропогенезу. Біологічне і соціальне в людині. Біологія і культура в генезисі людини. Людина і особистість. Філософія особистості. Основні типи особистості. Сфери буття людини. Сенс людського життя. Форми життєвого світу людини. Людина в структурі філософського знання. Поняття культури, її сутнісні начала та атрибутивні ознаки. Цінності як вияв життя культури. Типологія культур: висока (елітарна), народна, масова культура. Субкультура та маргінальна культура. Мова як вираз внутрішнього духовного світу людини і важливий компонент культури. Поняття духовного, духовності, бездуховності. Поняття і проблемна сфера філософії релігії. Феномен релігії. Основні елементи та структура релігії.	20/12	4/-	4/-	12/12	6-10	
Тема 12. Соціальна філософія Природа суспільства у філософській традиції. Суспільство і природа. Соціальний статус. Соціальна роль. Рушійні сили та суб'єкти суспільного розвитку. Соціальні потреби, соціальні інтереси. Соціальні норми та цінності. Соціально-етнічні спільності людей та тенденції їхнього розвитку. Формаційний та цивілізаційний підходи до пояснення історичного розвитку. Суб'єкт суспільної дії. Соціальна структура суспільства та її еволюція. Соціально-культурні елементи структури суспільства: індивід, статевовікова диференціація, родина, нація та її звички, традиції, менталітет. Соціально-економічні, політичні та духовні елементи структури суспільства. Сфери суспільного життя: соціальна, економічна, політична, духовна. Форми організації суспільного життя. Соціальна спільність. Проблема розвитку суспільства. Соціальний прогрес і розвиток людини, засоби її духовної культури. Соціальні функції та особливості політичної і правової свідомості. Поняття моралі, її походження, суть та громадські функції. Моральні принципи, норми, погляди, традиції.	9/10	2/-	2/-	5/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Тема 13. Філософія історії та філософія права Поняття і предмет філософії історії. Історія соціально-філософського пізнання, основні напрямки: релігійно-ідеалістичний та матеріалістичний. Філософське розуміння історії – синтез сучасного світового наукового пізнання суспільства початку XXI ст. Лінійна філософія історії. Унітарно-стадійний (формаційний) підхід. Позитивістський еволюціонізм і неоеволюціонізм. Нелінійна філософія історії. Плюралістично-циклічна концепція. Парадигми осягнення історії. Концепція локальних цивілізацій. Проблема сенсу історії та альтернативи нової епохи. Ідея кінця історії..Предмет філософії права і сутність права. Історичне походження права. Причини виникнення. Право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Наукові концепції праворозуміння. Ознаки, принципи і функції права. Право і закон. Людина і право. Правова держава. Теоретичні концепції походження держави. Ознаки правової соціальної держави. Громадянське суспільство. Етапи становлення громадянського суспільства. Співвідношення громадянського суспільства і держави. Ознаки громадянського суспільства.	9/10	2/-	2/-	5/10	6-10	
Тема 14. Філософія економіки, техніки та політики. Нові глобальні виклики та їх прояв у сучасному світі Проблемна сфера філософії економіки. Зміст поняття «економіка». Особливості суспільного виробництва. Матеріально-виробнича діяльність людини. Матеріальне виробництво: його структура, призначення. Структура матеріального виробництва: продуктивні сили та виробничі відносини. Місце природи у суспільному виробництві. Соціально-економічна діяльність людини. Природа і суспільство: їх єдність, суперечливість. Сучасне екологічне становище людства як наслідок виробничої діяльності і пошук шляхів його розв'язання. Техніка та історія людства. Філософія техніки: історія становлення та предмет вивчення. Техніка як філософське поняття. Головні проблеми досліджень у філософії техніки.Специфіка політичного буття суспільства. Сутність, структура та функції політичної системи. Держава – базовий інститут політичної системи.	13/10	4/-	4/-	5/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація

Особливості становлення української державності. Інститут влади. Парадокси посттоталітарної демократії. Майбутнє: проблеми прогнозування. Поняття глобалізації. Основні риси глобалізації. Науково-технічний прогрес: тенденції і ризики глобалізації.						
Тема 15. Поняття критичного мислення. Особливості критичного мислення Основні підходи до визначення, формування і розвитку критичного мислення. Сутність критичного мислення як логічної саморефлексії, відмінність між критичним мисленням і мисленням творчим. Ціннісна основа критичного мислення. Основні риси критичного мислення: самостійність, постановка проблеми, прийняття рішення, чітка аргументованість, соціальність. Складові, головні ознаки, принципи: скептицизм і об'єктивність.	8/10	2/-	2/	5/10	6-10	Опитування, доповідь, тестування, дискусія, презентація
Підсумковий модульний контроль	1/-	-	1/-	-	12-20	Письмове завдання, тести
Разом	**150/150**	**34/4**	**34/4**	**82/142**	**60-100**	
Підсумковий контроль – екзамен					**60-100**	